

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2015. június 4.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 1999/44/EK irányelv — Fogyasztási cikkek adásvétele és a kapcsolódó jótállás — A vevő jogi helyzete — Fogyasztói minőség — Az átadott fogyasztási cikk megfelelési hibája — Az eladó tájékoztatására vonatkozó kötelezettség — Az áru átadását követő hat hónapon belül megnyilvánult hiba — Bizonyítási teher”

A C-497/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Hollandia) a Bírósághoz 2013. szeptember 16-án érkezett, 2013. szeptember 10-i határozatával terjesztett elő az előtte

Froukje Faber

és

az **Autobedrijf Hazet Ochten BV** között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács)

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, S. Rodin, A. Borg Barthet, M. Berger (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. szeptember 11-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Autobedrijf Hazet Ochten BV képviseletében W. van Ochten advocaat,
- a holland kormány képviseletében M. Bulterman, C. Schillemans és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
- a belga kormány képviseletében T. Materne és J.-C. Halleux, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. van Beek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. november 27-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

* Az eljárás nyelve: holland.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 171., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 4. kötet, 223. o., a továbbiakban: irányelv) 1. cikke (2) bekezdése a) pontjának és 5. cikkének értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az F. Faber és az Autobedrijf Hazet Ochten BV (a továbbiakban: Hazet-műhely) között az F. Faber által a Hazet-műhelytől vett gépjármű megfelelési hibája miatt keletkezett kár megtérítése iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 Az 1999/44 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontjában szereplő fogalommeghatározás szerint „fogyasztó: minden olyan természetes személy, aki az ezen irányelv hatálya alá tartozó szerződések tekintetében gazdasági vagy szakmai tevékenysége körén kívül eső célból jár el”.
- 4 Ezen irányelv 2. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) Az eladó köteles a fogyasztónak az adásvételi szerződésnek megfelelő fogyasztási cikket átadni.

(2) A fogyasztási cikk szerződésszerűségét vélelmezni kell, ha az

- a) megfelel az eladó által adott leírásnak, és rendelkezik az eladó által a fogyasztónak bemutatott próba vagy minta tulajdonságaival;
 - b) alkalmas a fogyasztó által meghatározott sajátos célra, amelyet a fogyasztó a szerződéskötéskor az eladó tudomására hozott, és az eladó elfogadott;
 - c) alkalmas minden olyan célra, amelyre az azonos fajtájú árukat szokásosan használják;
 - d) felmutatja az azonos fajtájú áruk tekintetében szokásos minőséget és teljesítményt, amelyet a fogyasztó ésszerűen elvárhat, figyelembe véve a fogyasztási cikk természetét, és ha van ilyen, az eladó, a gyártó vagy annak képviselője által a fogyasztási cikk konkrét tulajdonságai tekintetében különösen a reklámozás során tett vagy a címkén megjelenő nyilvános kijelentéseket.”
- 5 Az 1999/44 irányelv „A fogyasztó jogai” című 3. cikkének (1) bekezdése szerint „[a]z eladó felel a fogyasztóval szemben a fogyasztási cikk átadásának időpontjában meglévő minden hibáért”.
 - 6 Ezen irányelv határidőkkel kapcsolatos 5. cikkének szövege a következő:

„(1) Az eladó a 3. cikk szerint akkor felel, ha a megfelelés hibája a fogyasztási cikk átadásától számított két éven belül megnyilvánul [...]

(2) A tagállamok előírhatják, hogy a fogyasztó a jogai érvényesítése feltételeként a hibáról annak felismerésétől számított két hónapon belül köteles értesíteni az eladót.

[...]

(3) Az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a fogyasztási cikk átadásától számított hat hónapon belül megnyilvánult hiba már az átadás időpontjában létezett, kivéve, ha ez a vélelem nem egyeztethető össze a fogyasztási cikk természetével vagy a hiba jellegével.”

- 7 Az 1999/44 irányelv 7. cikke szerint az irányelv rendelkezései kötelező érvénnyel rendelkeznek, és a nemzeti jogban szabályozottak szerint a fogyasztót nem köti többek között az olyan szerződési kikötés, amely az ezen irányelvben biztosított jogokat közvetve vagy közvetlenül elvonja vagy korlátozza.

A holland jog

Az anyagi jog

- 8 A polgári törvénykönyv (Burgerlijk Wetboek, a továbbiakban: BW) 7:5 cikke (1) bekezdésének meghatározása szerint fogyasztási cikkek adásvétele „ingó dolog [...] adásvételére vonatkozó szerződés, amelyet a szakmai vagy kereskedelmi tevékenysége körében eljáró eladó a nem szakmai vagy kereskedelmi tevékenysége körében eljáró természetes személy vevővel köt”.
- 9 A BW 7:17. cikkének (1) bekezdése értelmében az átadott dolognak meg kell felelnie a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak.
- 10 A BW 7:18 cikkének (2) bekezdése – amely az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdését ülteti át a holland jogrendbe – az alábbiak szerint rendelkezik:

„Fogyasztási cikkek adásvétele esetén vélelmezni kell, hogy az átadott dolog az átadáskor nem felelt meg a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, ha a megállapodás szerinti tulajdonságoktól való eltérés az átadást követő hat hónapon belül nyilvánvalóvá válik, amennyiben a dolog vagy az eltérés jellegéből más nem következik.”

- 11 Az e rendelkezés bevezetéséhez fűzött magyarázataból kitűnik, hogy a vevőnek kell arra hivatkoznia, és vita esetén azt bizonyítania, hogy a fogyasztási cikk nem felel meg a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, és ez a hiba az átadást követő hat hónapon belül nyilvánvalóvá vált. Ennek sikere esetén az eladónak kell arra hivatkoznia és azt bizonyítani, hogy a fogyasztási cikk az átadás időpontjában megfelelt a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak.
- 12 Az BW 207. cikk (3) bekezdése értelmében:

„A vevő nem hivatkozhat többé arra, hogy az átadott dolog nem felel meg a szerződésnek, ha ezt nem közölte az eladóval azt követő ésszerű időn belül, hogy ezt felismerte vagy ésszerűen fel kellett volna ismernie. Ha azonban kiderül, hogy a dolog nem rendelkezik valamely, az eladó által neki tulajdonított jellemzővel, vagy az eltérés olyan tényekre vonatkozik, amelyeket az eladó ismert vagy ismernie kellett, de nem közölt, akkor azt a vevőnek a felismerést követő ésszerű időn belül közölnie kell az eladóval. Fogyasztási cikkek adásvétele esetén a vevő a felismerést követően ésszerű időn belül köteles tájékoztatni az eladót, ennek során úgy kell tekinteni, hogy a közlés ésszerű időben történt, ha arra a felismerést követő két hónapon belül sor kerül.”

- 13 A Hoge Raad (legfelsőbb bíróság) állandó ítélezési gyakorlata szerint, ha az eladó állítása szerint a közlésre a határidőn belül nem került sor, a vevőnek kell arra hivatkoznia, és megalapozott vitatás esetén azt bizonyítania, hogy ezeket a tényeket ésszerű határidőben, és az eladó számára világosan felismerhető módon közölte. Fogyasztási cikk adásvétele esetén az eset körülményeitől függ azon kérdés megítélése, hogy ésszerű időben történtnek lehet-e tekinteni azt a közlést, amelyre több mint két hónappal a megfelelési hiba felismerését követően került sor.

Az eljárási jog

- 14 A polgári perrendtartásról szóló törvénykönyv (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, a továbbiakban: Rv) 23. és 24. cikke szerint a bíróság csak a felek kérelmeiről határozhat, és kötve van azokhoz a jogi tényekhez, amelyek a kérelmet, a keresetet vagy az ellenkérelmet alátámasztják.
- 15 A fellebbviteli eljárásban az eljáró bíróság csak a felek által másodfokon előterjesztett első beadványukban szereplő kifogásokról dönthet. A fellebbviteli bíróságnak azonban hivatalból figyelembe kell vennie a vonatkozó közrendi rendelkezéseket akkor is, ha azokra a felek nem hivatkoztak.
- 16 Mindazonáltal az Rv 22. cikke értelmében „a bíróság minden körülmények között és az eljárás bármely szakaszában kérheti, hogy a felek valamelyike vagy mindegyike további magyarázatot terjesszen elő álláspontjára vonatkozóan”.

A jogvita alapját képező tényállás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 17 2008. május 27-én F. Faber egy használt járművet vett a Hazet-műhelytől. A felek által kötött adásvételi szerződést e műhely „Magánszeméllyel kötött adásvételi szerződés” című, előnyomtatott fejléces formanyomtatványán szövegezték meg.
- 18 2008. szeptember 26-án a szóban forgó gépjármű útközben kigyulladt és teljesen kiegett. A járművet vezető F. Faber ezen időpontban üzleti tárgyalásra tartott a lánya társaságában.
- 19 Az említett járművet vontatóval a Hazet műhelyébe szállították, majd az utóbbi kérésére egy autóbontással foglalkozó vállalkozáshoz, annak érdekében, hogy ott a hatályos környezetvédelmi szabályozásnak megfelelően regisztrálják. F. Faber azt állítja, hogy a felek ez alkalommal beszéltek a káreseményről és a műhely esetleges felelősségéről, ezt azonban a Hazet-műhely vitatja.
- 20 2009 elején a Hazet-műhely telefonon kapcsolatba lépett F. Faberrel, aki azt közölte a műhellyel, hogy a tűzről készített rendőrségi jelentésre vár. A rendőrség azonban F. Fabert – annak kérésére – arról tájékoztatta, hogy semmilyen műszaki jelentés nem készült.
- 21 2009. május 8-án, a Hazet-műhely előzetes tájékoztatását követően az érintett járművet szétbontották.
- 22 A 2009. május 11-i levelében F. Faber közölte a Hazet-műhellyel, hogy őt tartja felelősnek a járművét elpusztító tűz miatt keletkezett kárért. Ezt a kárt – amely e jármű vételárának, valamint az abban található különböző tárgyak értékének felel meg – F. Faber számszerűen 10 828,55 euróban határozta meg.
- 23 F. Faber 2009 júliusának elején megbízott egy szakértői irodát a járműtűz okának feltárására irányuló műszaki vizsgálat elvégzésével. Mivel a járművet időközben szétbontották, a szakértői vizsgálatra nem kerülhetett sor.
- 24 2010. október 26-án F. Faber keresetet indított a Hazet-műhely ellen a Rechtbank Arnhem (arnhemi kerületi bíróság, Hollandia) előtt.
- 25 A keresetének alátámasztása érdekében F. Faber arra hivatkozott, hogy a jármű nem felelt meg a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, tehát a BW 7:17 cikke szerinti megfelelési hiba állt fenn. F. Faber mindazonáltal nem állította, hogy a járművet fogyasztói minőségében vette.
- 26 A Hazet-műhely védekezésében vitatta a megfelelési hiba fennállását, és azt állította, hogy F. Faber elkésve nyújtotta be a panaszát, ezért a BW 7:23 cikkének (1) bekezdése értelmében minden jogát elvesztette.

- 27 2011. április 27-i ítéletében a Rechtbank Arnhem elutasította F. Faber kérelmét. Ez a bíróság azt állapította meg, hogy a Hazer-műhely megalapozottan hivatkozhatott a BW 7:23 cikkének (1) bekezdésére, mivel a felek közötti első – telefonos – kapcsolatfelvételre csak 2009 elején, azaz több mint három hónappal a járműtűz után került sor. Az említett bíróság azt is megállapította, hogy nem volna szükség további vizsgálatra, ha F. Faber fogyasztói minőségben járt volna el.
- 28 2011. július 26-án F. Faber fellebbezést nyújtott be a Rechtbank Arnhem ítélete ellen a Gerechtshof Arnhem-Leeuwardenhez (Arnhem-Leeuwarden-i fellebbviteli bíróság, Hollandia).
- 29 A fellebbezése keretében F. Faber két jogalapot hozott fel: az első jogalap az elsőfokú bíróság azon megállapítása ellen irányul, amely szerint F. Faber nem a jogszabályi határidőben járt el, míg a másodikat F. Faber arra alapítja, hogy a tűzeset helyszínre kikerülő tűzoltók és rendőrök említést tettek a szóban forgó jármű műszaki hibájáról.
- 30 F. Faber ezzel szemben semmilyen kifogást nem fogalmazott meg a Rechtbank Arnhem azon álláspontjával szemben, amely szerint nincs szükség annak meghatározására, hogy a felek által kötött szerződés fogyasztási cikkekre vonatkozik-e. F. Faber azt sem fejtette ki, hogy az érintett járművet fogyasztói minőségében szerezte-e meg.
- 31 E körülmények között a Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) Köteles-e a nemzeti bíróság – akár a tényleges érvényesülés elve, akár az 1999/44 irányelv által célul tűzött magas [európai] uniós fogyasztóvédelmi szint, akár az uniós jog más rendelkezései vagy előírásai alapján – hivatalból vizsgálni, hogy a vevő valamely szerződés esetében az 1999/44 irányelv 1. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében vett fogyasztónak minősül-e?
 - 2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: akkor is így van-e ez, ha az eljárás iratai nem tartalmaznak ténybeli információkat (vagy nem elegendő, illetve ellentmondásos információt tartalmaznak) a vevő minőségének megállapításához?
 - 3) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: olyan fellebbezési eljárásban is így van-e ez, amelyben a vevő nem vitatta az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban, amennyiben abban nem végezték el (hivatalból) e vizsgálatot, és annak kérdését, hogy a vevő fogyasztónak tekintendő-e, kifejezetten nyitva hagyták?
 - 4) A nemzeti jogban közrendi jellegű nemzeti előírásokkal egyenértékű normának kell-e tekinteni az 1999/44 irányelv 5. cikkét?
 - 5) Ellentétes-e a tényleges érvényesülés elvével, az 1999/44 irányelv által célul tűzött magas uniós fogyasztóvédelmi szinttel, vagy az uniós jog más rendelkezéseivel vagy előírásaival az, hogy a holland jog a fogyasztó/vevő számára hivatkozási kötelezettséget és bizonyítási terhet ír elő azon kötelezettség teljesítése tekintetében, hogy az átadott fogyasztási cikk vélt hibájáról az eladót (megfelelő időben) tájékoztatja?
 - 6) Ellentétes-e a tényleges érvényesülés elvével, az 1999/44 irányelv által célul tűzött magas uniós fogyasztóvédelmi szinttel, vagy az uniós jog más rendelkezéseivel vagy előírásaival a holland jog a fogyasztó/vevő azzal kapcsolatos hivatkozási kötelezettsége és bizonyítási terhe vonatkozásában, hogy a fogyasztási cikk nem felel meg a szerződésben meghatározott tulajdonságoknak, és a szerződésnek való megfelelés e hiánya az átadást követő hat hónapon belül vált nyilvánvalóvá? Mit jelentenek a »megnyilvánult hiba« szavak az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdésében, különösen: milyen mértékben kell a fogyasztónak/vevőnek olyan tényeket és körülményeket bemutatnia, amelyek a szerződésnek való megfelelés hiányára (illetve annak okaira) vonatkoznak? Elegendő-e ehhez, hogy a fogyasztó/vevő felhossa és megalapozott vitatás esetén bizonyítja, hogy

a vásárolt termék nem működik (kifogástalanul), vagy azt is be kell mutatnia és megalapozott vitatás esetén azt is bizonyítania kell, hogy a vásárolt termék milyen hibája okozza (okozta) e működésképtelenséget (illetve a nem kifogástalan működést)?

- 7) Jelentőséggel bír-e [...] az előző kérdések megválaszolása során, hogy F. Fabert a jelen eljárásban mindkét fokon ügyvéd képviselte?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első, második, harmadik és hetedik kérdéstről

- 32 E kérdésekkel, amelyeket együttesen kell megvizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a tényleges érvényesülés elve értelmében valamely ingó dologra vonatkozó adásvételi szerződés alapján az eladó által a vevőnek nyújtandó jótállásra vonatkozó jogvitában eljáró nemzeti bíróság még abban az esetben is köteles-e hivatalból vizsgálni, hogy a vevőt az 1999/44 irányelv értelmében vett fogyasztónak kell-e tekinteni, ha ez a fél erre a minőségére nem hivatkozott.
- 33 Előzetesen rá kell mutatni, hogy az alapügy két magánjogi jogalany között van folyamatban. Noha az ilyen jogvitákban egyik fél sem hivatkozhat az 1999/44 irányelv közvetlen hatályára, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a kizárólag magánszemélyek közötti jogvitákban eljáró nemzeti bíróság a belső jogi rendelkezések alkalmazása során a nemzeti jog valamennyi szabályát köteles figyelembe venni, és azokat – amennyire csak lehetséges – az irányelv szövegének és céljának megfelelően értelmezni oly módon, hogy az általa követett céllal összhangban álló eredményre jusson (lásd többek között: LCL Le Crédit Lyonnais ítélet, C-565/12, EU:C:2014:190, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 34 A Bírósággal közölt információk szerint az 1999/44 irányelvnek a holland jogrendbe való átültetését úgy biztosították, hogy a BW „Különleges szerződések” című 7. könyvébe – a valamennyi adásvételi szerződésre megkülönböztetés nélkül alkalmazandó jótállási szabályok közé – beillesztették a fogyasztási cikkekre vonatkozó adásvételi szerződéseket szabályozó különös rendelkezéseket.
- 35 Mindazonáltal az alapügyben szóban forgó adásvételi szerződés esetében a kérdést előterjesztő bíróság rámutat, hogy kétely merül fel az alkalmazandó rendelkezésekkel kapcsolatban, mivel nem lehet tudni, hogy ezt az adásvételi szerződést fogyasztóval kötötték-e.
- 36 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat rámutat ugyanis, hogy noha F. Faber – a Hazet-műhellyel szembeni jótállással kapcsolatos kérelmének alátámasztásaként – benyújtott egy „magánszeméllyel kötött adásvételi szerződés” című szerződéses dokumentumot, nem részletezte azt, hogy ezt a szerződést a szakmai tevékenysége keretében, vagy azon kívül kötötték-e, pedig az alapügyben eljáró bíróság számára ez a tény tenné lehetővé annak eldöntését, hogy F. Faber az alkalmazandó nemzeti szabályozás és a 1999/44 irányelv 1. cikke (2) bekezdése a) pontjának értelmében vett fogyasztónak minősülhet-e. Ezenkívül az elsőfokú eljárásban F. Faber kérelmét – a nemzeti jogban rögzített határidőkre tekintettel – elkesétség miatt elutasították, anélkül hogy megállapították volna, hogy az érintett milyen minőségben kötötte az említett szerződést. Végül, F. Faber, a fellebbezése alátámasztására felhozott, és a fellebbviteli bíróság előtti jogvita terjedelmét körülhatároló jogalapokban sem hivatkozott arra, hogy fogyasztói minőségben járt volna el.
- 37 Azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy ebben az összefüggésben a nemzeti bíróság köteles-e hivatalból vizsgálni, hogy a vevőt fogyasztónak kell-e tekinteni, emlékeztetni kell arra, hogy az eljárási jogi szabályok harmonizációjának hiányában a jogalanyok uniós jogból származó jogainak védelmét biztosító keresetekre vonatkozó eljárási jogi szabályok a tagállamok belső jogrendjébe tartoznak, azzal a feltétellel azonban, hogy ezek a szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek azoknál, amelyek a belső

jognak alárendelt hasonló helyzeteket szabályozzák (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által a fogyasztóknak biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve).

- 38 Ebben a tekintetben meg kell állapítani, hogy főszabály szerint a nemzeti bíróság feladata – az előtte folyamatban lévő jogvitában alkalmazandó jogszabályok meghatározása érdekében – hogy jogilag minősítse a felek által a kérelmük alátámasztására hivatkozott tényeket és cselekményeket. Ezt a jogi minősítést előzetesen kell elvégezni abban az esetben, ha az alapügyhöz hasonlóan az eladott fogyasztási cikkre vonatkozó – alperes által hivatkozott – jótállásra a vevő minőségétől függően eltérő szabályok vonatkoznak. Az ilyen minősítés önmagában nem jelenti azt, hogy a bíróság a mérlegelési jogkörét hivatalból gyakorolja, hanem csak azt, hogy megállapítja és megvizsgálja az alkalmazandó jogi normát meghatározó jogszabályi feltétel fennállását.
- 39 A nemzeti bíróságnak, ahhoz hasonlóan, ahogyan a belső jogrendjének eljárási szabályai alapján az alkalmazandó nemzeti jogszabályok meghatározása érdekében a felek által elé terjesztett jogi és ténybeli elemeket – adott esetben a felek minden szükséges tájékoztatás megadására történő felszólítása útján – minősítenie kell, az egyenértékűség elve értelmében ugyanezt a műveletet el kell végeznie annak meghatározása érdekében, hogy alkalmazandó-e valamely uniós jogi norma.
- 40 Ez a helyzet állhat elő az alapügy esetében, amelyben a nemzeti bíróság rendelkezésére áll egy „támpont” – amint arra a előzetes döntéshozatalra utaló határozatban maga is rámutatott –, a jelen esetben az F. Faber által benyújtott, „magánszeméllyel kötött adásvételi szerződés” című dokumentum, és amelyben továbbá – amint azt a holland kormány hangsúlyozta – ennek a bíróságnak az Rv 22. cikke értelmében lehetősége van arra, hogy a feleket bizonyos állításaik részletesebb kifejtésére vagy bizonyos dokumentumok benyújtására szólítsa fel. A nemzeti bíróság feladata, hogy elvégezze az ehhez szükséges vizsgálatokat.
- 41 Az a kérdés tehát, hogy a tényleges érvényesülés elve alapján jogosult-e a tagállami bíróság fogyasztónak minősíteni-e azt a felet, aki erre a minőségre nem hivatkozott, csak abban az esetben merül fel, ha a belső jogrend eljárási szabályai semmilyen eszközt nem biztosítanak a nemzeti bíróság számára, amely lehetővé tenné a vitatott tények és cselekmények pontos minősítését, ha maguk a felek nem hozzák fel kifejezetten ezt a minősítést a kérelmeik alátámasztása érdekében.
- 42 Valójában a Bíróság a tényleges érvényesülés elve alapján, és a belső jog ezzel ellentétes szabályai ellenére megkövetelte, hogy egyes, a fogyasztóvédelemre vonatkozó uniós irányelvekben található rendelkezéseket a nemzeti bíróság hivatalból alkalmazzon. Ezt a követelményt az a megfontolás igazolta, hogy az irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van, mind tárgyalási lehetőségei, mind pedig tájékozottsági szintje tekintetében, és fennáll az a nem elhanyagolható kockázat, hogy a fogyasztó többek között tájékoztatatlanságból nem hivatkozik a védelmét szolgáló jogszabályra (lásd ebben az értelemben: a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelvvel [HL L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.] kapcsolatban: Mostaza Claro-ítélet, C-168/05, EU:C:2006:675, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; a fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló, 1986. december 22-i 87/102/EGK tanácsi irányelvvel (HL 1987. L 42., 48. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 326. o.) kapcsolatban: Rampion és Godard ítélet, C-429/05, EU:C:2007:575, 65. pont).
- 43 A Bíróság kimondta, hogy minden olyan helyzetben, amelyben felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e az uniós jog alkalmazását, azt kell megvizsgálni, hogy milyen e rendelkezésnek az egész eljárásban betöltött helye, hogy hogyan zajlik az eljárás, és melyek a sajátosságai a különböző nemzeti fórumok előtt (lásd többek között: Kušionová-ítélet, C-34/13, EU:C:2014:2189, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 44 Márpedig azok az eljárásjogi szabályok, amelyek az adásvételi szerződésen alapuló jótállással kapcsolatos kérelem tárgyában eljáró elsőfokú bíróságnak és a fellebbviteli bíróságnak is megtiltanák, hogy a rendelkezésükre álló, vagy egyszerű felvilágosításkérésre rendelkezésükre bocsátható ténybeli és jogi elemek alapján az érintett szerződéses viszonyt fogyasztóval kötött adásvételnek minősítsék – amint ez az eset az alapügyben előfordulhat –, jóllehet a fogyasztó erre a minőségre nem hivatkozott kifejezetten, azt jelentené, hogy a fogyasztóra terhelnék a helyzete teljes körű jogi minősítésének kötelezettségét azzal, hogy ennek elmaradása esetén elveszíti azokat a jogokat, amelyeket az uniós jogalkotó az 1999/44 irányelvvel kívánt számára nyújtani. Azon a területen, ahol az eljárásjogi szabályok számos tagállamban lehetővé teszik a magánszemélyek számára, hogy a bíróságok előtt saját magukat képviseljék, ez azzal a nem elhanyagolható kockázattal járna, hogy a fogyasztó az ilyen szintű követelményeknek többek között tájékoztatatlanságból nem volna képes eleget tenni.
- 45 Ebből következik, hogy az előző pontban ismertetetthez hasonló eljárási szabályok nem volnának összhangban a tényleges érvényesülés elvével, amennyiben azok a megfelelési hibán alapuló jótállással kapcsolatos eljárásokban – amelyekben a fogyasztók félként vesznek részt – rendkívül nehezzé tehetnék azon védelem alkalmazását, amelyet az 1999/44 irányelv szándékozik a fogyasztóknak nyújtani.
- 46 A tényleges érvényesülés elve ezzel szemben megköveteli, hogy az olyan szerződésre vonatkozó jogvitában eljáró nemzeti bíróság, amely az említett irányelv hatálya alá tartozhat, amint az erre vonatkozó jogi és ténybeli elemek a rendelkezésére állnak, vagy egyszerű felvilágosításkérésre a rendelkezésére bocsáthatók, még akkor is köteles megvizsgálni, hogy a vevőt fogyasztónak lehet-e minősíteni, ha ez utóbbi erre a minőségre nem hivatkozott kifejezetten.
- 47 Meg kell továbbá jegyezni, hogy ezt a megállapítást nem módosíthatja az a körülmény, hogy a fogyasztó részesül-e ügyvédi segítségben, vagy sem, mivel az uniós jog értelmezése, valamint a tényleges érvényesülés és a hatékony érvényesülés elvének hatálya független az egyes ügyekre jellemző konkrét körülményektől (lásd ebben az értelemben: Rampion és Godard ítélet, C-429/05, EU:C:2007:575, 65. pont).
- 48 A fenti megállapításokra tekintettel az első, második, harmadik és hetedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1999/44 irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az olyan szerződésre vonatkozó jogvitában eljáró nemzeti bíróság, amely ezen irányelv hatálya alá tartozhat, amint az erre vonatkozó jogi és ténybeli elemek a rendelkezésre állnak, vagy egyszerű felvilágosításkérésre a rendelkezésére bocsáthatók, még akkor is köteles megvizsgálni, hogy a vevőt az említett irányelv értelmében vett fogyasztónak lehet-e minősíteni, ha ez utóbbi erre a minőségre nem hivatkozott kifejezetten.

A negyedik kérdéstről

- 49 Ezzel a kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy az 1999/44 irányelv 5. cikkét a belső jog értelmében vett közrendi szabállyal egyenértékű normának lehet-e tekinteni, azaz olyan szabálynak, amelyre a nemzeti bíróság a fellebbezés keretében hivatalból hivatkozhat.
- 50 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ez a kérdés konkrétan az említett irányelv 5. cikkének (3) bekezdésére vonatkozik, amely előírja, hogy az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a fogyasztási cikk átadásától számított hat hónapon belül megnyilvánult megfelelési hiba főszabály szerint már az átadás időpontjában létezett.
- 51 Rá kell mutatni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdés csak abban az esetben lehet releváns, ha a nemzeti bíróság megállapítja, hogy az érintett szerződés az 1999/44 irányelv tárgyi hatálya alá tartozik, ami többek között azt feltételezi, hogy ezt a szerződést fogyasztóval kötötték.

- 52 Az 1999/44 irányelvvel kialakított felelősségi rendszerben, míg az utóbbi 2. cikkének (2) bekezdése megfogalmazza a szerződésszerűség megdönthető véelmét, az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az eladó felel a fogyasztási cikk átadásának időpontjában meglévő minden hibáért. E rendelkezések együttes alkalmazásából az következik, hogy főszabály szerint a fogyasztó feladata, hogy bizonyítsa a megfelelési hibát, és azt, hogy e hiba a fogyasztási cikk átadásának időpontjában létezett.
- 53 Az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése ezen elvtől való eltérést engedő szabályt tartalmaz arra az esetre, ha a megfelelési hiba a fogyasztási cikk átadásától számított hat hónapon belül nyilvánul meg. Ebben az esetben ugyanis vélelmezni kell, hogy a megfelelési hiba már az átadás időpontjában létezett.
- 54 A bizonyítási tehernek ez a fogyasztó javára történő könnyítése azon a megállapításon alapul, hogy abban az esetben, ha a megfelelési hiba csak a fogyasztási cikk átadásának időpontja után nyilvánul meg „a fogyasztó számára leküzdhetetlen akadályt” jelenthet annak bizonyítása, hogy a hiba már ebben az időpontban megvolt, ellenben az eladó vagy szolgáltató számára általában jóval könnyebb annak a bizonyítása, hogy a megfelelési hiba az átadás időpontjában még nem állt fenn, és az például a fogyasztó általi helytelen használatból ered (lásd: a fogyasztási cikkek adásvételéről és a kapcsolódó jótállásról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelvre irányuló javaslat (COM(95) 520 végleges, 13. o.) indokolása).
- 55 A bizonyítási tehernek az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése szerinti megosztása – ezen irányelv 7. cikkének megfelelően – kötelező érvényű mind a felek számára, akik attól nem térhetnek el megállapodás útján, mind a tagállamok számára, amelyeknek biztosítaniuk kell annak betartását. Ebből következik, hogy ezt a bizonyítási teherre vonatkozó szabályt még akkor is alkalmazni kell, ha arra nem hivatkozott kifejezetten a fogyasztó, aki erre jogosult lehet.
- 56 Tekintettel azon közérdek jellegére és jelentőségére, amelyen 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése által a fogyasztóknak biztosított védelem alapul, ezt a rendelkezést egyenértékűnek kell minősíteni azon nemzeti jogszabályokkal, amelyek a belső jogrendben a közrendi szabályok rangjával bírnak. Ebből az következik, hogy a nemzeti bíróság – amennyiben a belső igazságszolgáltatási rendszere keretében az ilyen szabályt hivatalból jogosult alkalmazni – a belső jognak valamennyi olyan rendelkezését hivatalból köteles alkalmazni, amely az említett 5. cikk (3) bekezdésének átültetésére vonatkozik (lásd ebben az értelemben: Asturcom Telecomunicaciones ítélet, C-40/08, EU:C:2009:615, 52–54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 57 E körülmények között a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azt egyenértékűnek kell tekinteni azon nemzeti jogszabályokkal, amelyek a belső jogrendben a közrendi szabályok rangjával bírnak, és a nemzeti bíróság hivatalból köteles alkalmazni a belső jog valamennyi olyan rendelkezését, amely e szabály belső jogba történő átültetését biztosítja.

Az ötödik kérdéstről

- 58 Ezzel a kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a tényleges érvényesülés elvével ellentétes-e az a nemzeti szabály, amely a fogyasztót annak bizonyítására kötelezi, hogy a megfelelési hibáról kellő időben tájékoztatta az eladót.
- 59 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a holland jogalkotó a BW 7:23 cikkben rendelkezik ilyen kötelezettségről, továbbá hogy a Hoge Raad állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően – amennyiben ezt az eladó vitatja – a fogyasztó köteles bizonyítani, hogy a megfelelési hibáról tájékoztatta az eladót. A kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott adatokból az is kitűnik, hogy a holland jogalkotó által kialakított rendszerben ezt a tájékoztatást kellő időben megtörténtnek

kell tekinteni, ha arra a megfelelési hiba felismerésétől számított két hónapon belül került sor. Ezenkívül, a Hoge Raad ítélkezési gyakorlata szerint, az egyes ügyek sajátos körülményeitől függ azon kérdés megítélése, hogy az e határidő lejártát követően adott tájékoztatást még mindig kellő időben megadottnak lehet-e tekinteni.

- 60 Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az 1999/44 irányelv 5. cikkének (2) bekezdése a tagállamok számára lehetővé teszi annak előírását, hogy a fogyasztó a jogai érvényesítése feltételeként a hibáról annak felismerésétől számított két hónapon belül köteles értesíteni az eladót.
- 61 Az említett irányelv előkészítő munkálatai alapján ez a lehetőség arra irányul, hogy megerősítse a jogbiztonságot azáltal, hogy „az eladó érdekeinek figyelembevételével mellett [a vevőt] bizonyos mértékű gondosságra ösztönzi”, „anélkül hogy szigorú kötelezettséget írna elő az fogyasztási cikk részletes vizsgálatára” (lásd: az irányelvre irányuló javaslat [COM(95) 520 végleges, 14. o.] indokolása).
- 62 Amint az az 1999/44 irányelv (19) preambulumbekkezdésével együttesen értelmezett 5. cikke (2) bekezdésének szövegéből és e rendelkezés céljából következik, az ily módon a fogyasztóra terhelt kötelezettség nem haladhatja meg azt, hogy az utóbbi az eladót a megfelelési hiba létezéséről értesítse.
- 63 Ami e tájékoztatás tartalmát illeti, a fogyasztó ebben a szakaszban nem kötelezhető annak bizonyítására, hogy a megfelelési hiba ténylegesen érinti az általa megvett fogyasztási cikket. Tekintettel arra, hogy az e fogyasztási cikk minőségére és annak eladáskori állapotára vonatkozó információk tekintetében a vevő az eladóhoz képest hátrányos helyzetben van, a fogyasztót a megfelelési hiba pontos okának megjelölésére sem lehet kötelezni. A tájékoztatásnak azonban, annak érdekében, hogy az az eladó számára hasznos lehessen, tartalmaznia kell bizonyos számú adatot – a szóban forgó fogyasztási cikk jellegére, az arra vonatkozó adásvételi szerződés tartalmára és a hivatkozott megfelelési hiba konkrét megnyilvánulására vonatkozóan –, amelyek pontossági szintje az egyes esetek sajátos körülményeitől függően szükségképpen eltérő lesz.
- 64 Annak a bizonyítását illetően, hogy az eladónak megadták a tájékoztatást, főszabály szerint a vonatkozó nemzeti jogszabályok az irányadók, amelyeknek mindazonáltal tiszteletben kell tartaniuk a tényleges érvényesülés elvét. Ebből következően a tagállam nem írhat elő olyan követelményeket, amelyek lehetetlenné vagy rendkívül nehézé tehetnék a fogyasztót az 1999/44 irányelv alapján megillető jogok gyakorlását.
- 65 Az ötödik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy az 1999/44 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabály, amely szerint a fogyasztónak az ezen irányelv alapján őt megillető jogok érvényesíthetőségéhez az eladót a megfelelési hibáról kellő időben tájékoztatnia kell, feltéve hogy e tájékoztatás megadására e megfelelési hiba fogyasztó általi felismerésétől számítva legalább két hónap áll rendelkezésre, a megadandó tájékoztatás csak az említett hiba létezésére vonatkozik, és e tájékoztatásra nem vonatkoznak olyan bizonyítási szabályok, amelyek az említett fogyasztó számára lehetetlenné vagy rendkívül nehézé tennék a jogai gyakorlását.

A hatodik kérdéstről

- 66 Ezzel a kérdéssel a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy hogyan működik a bizonyítási tehernek az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése szerinti megosztása, és közelebbről mely tényeket kell a fogyasztónak bizonyítania.
- 67 Amint az a jelen ítélet 53. pontjában már megállapításra került, az e rendelkezésben foglalt szabály eltérést enged attól az elvtől, amely szerint a fogyasztónak kell megdöntenie az eladott fogyasztási cikk szerződésszerűségére vonatkozó vélelmet – amelyet ezen irányelv 2. cikkének (2) bekezdése mond ki –, és neki kell bizonyítania az általa hivatkozott megfelelési hibát.

- 68 Abban az esetben, ha a megfelelési hiba a fogyasztási cikk átadásától számított hat hónapon belül nyilvánult meg, a 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdése könnyíti annak előírásával a fogyasztó bizonyítási terhét, hogy ilyenkor vélelmezni kell, hogy a megfelelési hiba már az átadás időpontjában létezett.
- 69 E könnyítés igénybevételéhez mindazonáltal a fogyasztónak meghatározott tényeket bizonyítania kell.
- 70 Először is a fogyasztónak hivatkoznia kell arra, és bizonyítania kell azt, hogy az eladott fogyasztási cikk az érintett szerződésnek nem felel meg, mivel például nem rendelkezik a szerződésben meghatározott tulajdonságokkal, vagy akár alkalmatlan az ilyen típusú fogyasztási cikktől szokásosan elvárt használatra. A fogyasztó csak a hiba fennállását köteles bizonyítani. Nem köteles bizonyítani a hiba okát és azt sem, hogy a hiba oka az eladónak tudható be.
- 71 Másodszor a fogyasztónak bizonyítania kell, hogy a szóban forgó megfelelési hiba a fogyasztási cikk átadásától számított hat hónapon belül meg nyilvánult, azaz ténylegesen megmutatkozott.
- 72 E tények bizonyítása esetén a fogyasztó mentesül annak bizonyítása alól, hogy a megfelelési hiba már a fogyasztási cikk átadásakor fennállt. E hibának a rövid, hat hónapos időszakon belüli bekövetkezése lehetővé teszi azt a feltételezést, hogy noha az csak a fogyasztási cikk átadása után mutatkozott meg, „csírájában” már az átadásakor jelen volt abban (lásd: az irányelvre irányuló javaslat [COM(95) 520 végleges, 12. o.] indokolása).
- 73 Ilyenkor adott esetben – annak igazolása útján, hogy e hiba oka vagy forrása az átadást követő cselekményben vagy mulasztásban rejlik – az eladónak vagy a szolgáltatónak kell bizonyítania, hogy a megfelelési hiba a fogyasztási cikk átadásának időpontjában nem állt fenn.
- 74 Abban az esetben, ha az eladónak nem sikerül a jogilag megkövetelt módon bizonyítania, hogy a megfelelési hiba oka vagy forrása a fogyasztási cikk átadását követően bekövetkezett körülményben rejlik, az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdésében megfogalmazott vélelem a fogyasztó számára lehetővé teszi, hogy érvényesítse az ezen irányelv alapján őt megillető jogokat.
- 75 A hatodik kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azon szabály, amely szerint vélelmezni kell, hogy a megfelelési hiba már a fogyasztási cikk átadásának időpontjában létezett,
- alkalmazható, amennyiben a fogyasztó bizonyítja, hogy az eladott fogyasztási cikk nem szerződésszerű, és hogy a szóban forgó megfelelési hiba a fogyasztási cikk átadásától számított hat hónapon belül meg nyilvánult, azaz ténylegesen megmutatkozott. A fogyasztó nem köteles bizonyítani a megfelelési hiba okát, és azt sem, hogy a hiba oka az eladónak tudható be;
 - e szabály alkalmazása csak abban az esetben tagadható meg, ha az eladónak nem sikerül a jogilag megkövetelt módon bizonyítania, hogy az említett hiba oka vagy forrása a fogyasztási cikk átadását követően bekövetkezett körülményben rejlik.

A költségekről

- 76 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A fogyasztási cikkek adásvételének és a kapcsolódó jótállásnak egyes vonatkozásairól szóló, 1999. május 25-i 1999/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvet úgy kell értelmezni, hogy az olyan szerződésre vonatkozó jogvitában eljáró nemzeti bíróság, amely ezen irányelv hatálya alá tartozhat, amint az erre vonatkozó jogi és ténybeli elemek a rendelkezésre állnak, vagy egyszerű felvilágosításkérésre a rendelkezésére bocsáthatók, még akkor is köteles megvizsgálni, hogy a vevőt az említett irányelv értelmében vett fogyasztónak lehet-e minősíteni, ha ez utóbbi erre a minőségre nem hivatkozott kifejezetten.**
- 2) **Az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azt egyenértékűnek kell tekinteni azon nemzeti jogszabályokkal, amelyek a belső jogrendben a közrendi szabályok rangjával bírnak, és a nemzeti bíróság hivatalból köteles alkalmazni a belső jog valamennyi olyan rendelkezését, amely e szabály belső jogba történő átültetését biztosítja.**
- 3) **Az 1999/44 irányelv 5. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabály, amely szerint a fogyasztónak az ezen irányelv alapján őt megillető jogok érvényesíthetőségéhez az eladót a megfelelési hibáról kellő időben tájékoztatnia kell, feltéve hogy e tájékoztatás megadására e megfelelési hiba fogyasztó általi felismerésétől számítva legalább két hónap áll rendelkezésre, a megadandó tájékoztatás csak az említett hiba létezésére vonatkozik, és e tájékoztatásra nem vonatkoznak olyan bizonyítási szabályok, amelyek az említett fogyasztó számára lehetetlenné vagy rendkívül nehézé tennék a jogai gyakorlását.**
- 4) **Az 1999/44 irányelv 5. cikkének (3) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azon szabály, amely szerint vélelmezni kell, hogy a megfelelési hiba már a fogyasztási cikk átadásának időpontjában létezett,**
 - **alkalmazható, amennyiben a fogyasztó bizonyítja, hogy az eladott fogyasztási cikk nem szerződésszerű, és hogy a szóban forgó megfelelési hiba a fogyasztási cikk átadásától számított hat hónapon belül megnyilvánult, azaz ténylegesen megmutatkozott. A fogyasztó nem köteles bizonyítani a megfelelési hiba okát, és azt sem, hogy a hiba oka az eladónak tudható be;**
 - **e szabály alkalmazása csak abban az esetben tagadható meg, ha az eladónak nem sikerül a jogilag megkövetelt módon bizonyítania, hogy az említett hiba oka vagy forrása a fogyasztási cikk átadását követően bekövetkezett körülményben rejlik.**

Aláírások